

เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย

วินัย เมฆดำ

ตามไปดู Smart Officers และผลงานที่วังน้ำเขียว

เกริ่นนำ

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.(smart officer) ขับเคลื่อนการถ่ายโอนชุดความรู้จากงานวิจัยต้นแบบศูนย์เรียนรู้มีชีวิต farmer shop สู่พื้นที่รองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ นิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากแนวคิดบนฐานทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ หรือ economy of scale ในสาขาวิชาการกับความเชื่อที่ว่าทำมาๆ ใช้ที่ดินมากๆ จะได้ผลผลิตมากๆ และสิ่งที่มาพร้อมกับความเชื่อคือ การใช้ปัจจัยการผลิตที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมากมาย แหล่งพันธุกรรมต้องเปลี่ยนใหม่เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและตอบสนองต่อการใส่ปุ๋ยที่ดี หมายความว่า เมื่อใส่ปุ๋ยแล้วเห็นการเจริญเติบโตที่ดีขึ้นผลผลิตมากขึ้นกว่าพันธุ์ท้องถิ่นที่เกษตรกรใช้อยู่เดิม แต่เบื้องหลังความสำเร็จ สารเคมีทางการเกษตรจำนวนมากที่ถูกนำเข้าไปในทุกปี ยังคงเป็นคำถาม

ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและที่เห็นได้ชัดคือ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรในภาพรวม ยังคงเป็นชนชั้นล่างของสังคม อ่อนแอและหนี้สินเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในห้วงเวลานั้นได้นำกรรมวิธีใหม่เข้ามาใช้ แต่ความรู้ของเกษตรกรยังคงเป็นชุดความรู้เดิม ความรู้ทางการเกษตรแบบพึ่งพิงธรรมชาติ

สิ่งที่เป็นช่องว่างของการพัฒนาที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรเป็นชนชั้นที่ยากจนของสังคม ก้าวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเสรี ...บทสรุปที่ชัดเจน คือ “ความรู้” และ “ความเท่าทันในข้อมูล” เพราะการส่งผ่านความรู้การเกษตรแผนใหม่จากรัฐ

และภาควิชาการไปสู่เกษตรกรในช่วงเวลาที่ผ่านมา ใช้การส่งเสริมความรู้โดย “บอกให้เกษตรกรทำตาม หรือ สาธิตให้ดู รวมทั้งแก้ปัญหาแทนเกษตรกรในบางเรื่อง” แต่ไม่ได้กระตุ้นให้เกษตรกรเรียนรู้และคิดค้นได้

เวทีถอดบทเรียนเกษตรกรรุ่นใหม่ ณ วังน้ำเขียว

พื้นที่วังน้ำเขียว (สวีทเซอร์แลนด์เมืองไทย) จ.นครราชสีมา

เวทีถอดบทเรียนของ Smart Officers, Smart Farmers และผู้เกี่ยวข้อง

เอง และนี่เองจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เกษตรกรบอกว่า “ยิ่งทำยิ่งจน”

ทางเลือกเพื่อรองรับปัญหาคือการสร้างและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่รู้จักใช้ข้อมูลมาประกอบการวางแผนการผลิตและควบคุมความเสี่ยงของตนเองได้ เน้นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างต้นแบบการจัดการผลิตได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (smart officer) เป็นกลไกสำคัญในการจัดการภารกิจตามนโยบาย

จุดเริ่มต้นของโครงการความร่วมมือ

จุดเริ่มต้นมาจากวิสัยทัศน์ของเลขาธิการส.ป.ก. (ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) ที่ต้องการแก้ปัญหาและลดช่องว่างที่มาจากนโยบายรัฐในภารกิจด้านการจัดสรรที่ดินทำกินแก่เกษตรกร ซึ่งปัญหายุ่งยากซับซ้อนนั้น ต้องแก้โดยการสร้างระบบและกลไกที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรที่ต้องการทำมาหากินในอาชีพการเกษตรอย่างแท้จริง และที่สำคัญ คือ ต้องตัดอาวุธทางปัญญาให้เกษตรกรเหล่านั้นรู้เท่าทัน และมีภูมิคุ้มกันในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับบริบท

เป้าหมายที่ปลายทาง

อันที่จริง Smart Officers มิใช่เป้าหมายที่ปลายทาง แต่เป็นผลผลิตที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ของส.ป.ก. ที่ต้องเกิดขึ้นก่อน เพื่อจะไปทำหน้าที่ภายใต้ภารกิจของส.ป.ก. นั่นคือ การส่งเสริมเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป้าหมายที่ปลายทางที่เป็นคำตอบสุดท้าย คือ ทำอย่างไรจึงจะให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีอาชีพ

คุณนิคม เกษตรกรรุ่นใหม่คนเก่งของเรา

และชีวิตที่ดีกว่า และสามารถธำรงรักษาที่ดินส.ป.ก. ในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน กรอบคิดและแนวทางการยกระดับสมรรถนะ Smart Officers

เมื่อได้มีโอกาสปรึกษาหารือกันระหว่างทวิภาคี คือ ภาครัฐ ภาควิชาการ โดยมีแหล่งทุนสนับสนุนคือ สกว. และสวก. งานในระยะแรกเริ่มจึงได้วางกรอบการวิจัยโดยมุ่งไปที่การวางกรอบสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ส.ป.ก. จากนั้นจึงจะเป็นเรื่องของ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การวางกลไกและระบบการพัฒนา Smart Officers โดยประกอบไปด้วยภาคทฤษฎี และการปฏิบัติ ที่จะหล่อหลอมให้มีความสามารถตามกรอบสมรรถนะทั้ง 3 มิติ นั่นคือ การปรับทัศนคติ วิถีคิด และการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ จากนั้นจึงเป็นเรื่องของการดำเนินการพัฒนาโดยเป็นไปภายใต้เครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลายสาขาวิชาการ ทั้งท่านที่เชี่ยวชาญในด้านเกษตร การตลาด การรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย

กระบวนการยกระดับ

การยกระดับสมรรถนะ Smart Officers ในแต่ละรุ่นนั้น ดำเนินการในช่วงเวลาต่อเนื่องกว่า 6 เดือน และเป็นไปภายใต้การให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึก ปรับ

ทัศนคติ ที่ใช้กระบวนการหลากหลายวิธี ตลอดจนการทำโครงการพัฒนาเกษตรกร ที่อยู่ในความรับผิดชอบหรือที่เรียกกันว่า PBL (Project Based Learning)

วันแห่งความสำเร็จ (เบื้องต้น)

ในทุกๆ รุ่น ของเวทีสรุปทเรียน (ว่าที่) Smart Officers จะได้นำเสนอ ความคิดรวมยอดและแผนงานในอนาคต สำหรับโครงการ PBL ที่จะทำในอนาคต พร้อมกับตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ปลายทาง!!

ลองดูหน้าตา ท่าทาง และแววตา ที่ฉายแววแห่งความฝัน..... นี่คือตัวอย่าง ของ Smart Officers ส.ป.ก. ที่นำภาค ภูมิใจ.....โปรดติดตามตอนต่อไปของ เรื่องราวของ Smart Officers แต่ละคน ได้จากวารสารคนสหกรณ์

การรวมพลังของหลายภาคส่วนจนเกิดเป็นวังน้ำเขียวโมเดล

